

Settlement in the civil procedure

In the subject matter literature, there are a lot of contested issues regarding the legal nature of the settlement, conditions validating it, as well as its legally substantive consequences. That is why, the legal nature of the settlement in the civil proceedings is a point at issue, primarily because there are no regulations broadly describing both the court settlement and the settlement concluded before the mediator, that will fully take into account constantly changing legal solutions.

The research study of this doctoral thesis focuses on the topic of the settlement which is concluded before the court as well as before a mediator in the Polish civil procedure. This dissertation, among others, addresses a question of what form of solving the dispute by the parties in the civil proceedings the settlement constitutes and how often it is used.

The analysis in this thesis was carried out by using classic research methods, including formal-dogmatic (dogmatic-legal) understood as exegesis, analysis of the legal text, courts' rulings and literature, as well as analytical, historical, theoretical and legal, empirical and statistical.

The dissertation consists of the introduction, five chapters and the conclusion. The first chapter describes characteristics of resolving and adjudicating disputes in civil proceedings, including inter alios basic terms of the undertaken contemplations – dispute, conflict, civil proceedings and civil case. Models of resolving and adjudicating a dispute are also included.

The second chapter is devoted to the topic of the settlement concluded in a court in the Polish civil procedure. In this part of the thesis regulations concerning the settlement (also in historical aspect) are presented, followingly the term of settlement and its types were discussed. Settlements that are being concluded in other fields of law were also described. Next, time limits of the settlement conclusion in civil proceedings were sketched, as well as, tasks of the person responsible for resolving disputes through settlement.

The third chapter of the thesis focuses on the study concerning proceeding matters and aspects regarding the court settlement. In particular, the legal nature of the court settlement was pointed out as well as proceeding-related and substantive consequences of its conclusion. Matter of relation between consequences of the settlement concluded before court from imposing a proviso, possibility of concluding the settlement not included in the lawsuit claim and the importance of *res transacta* was also analysed in this chapter. Then, the judicial review concluded by the parties in the dispute was characterised.

The fourth chapter of the dissertation concerns a settlement concluded as a result of the mediation process. The process of concluding a settlement involving a mediator was characterised, also the legal nature of said settlement and consequences of its conclusion. The analysis of the form and the content of the motion for the approval of the settlement concluded before the mediator, the mediation hearing minutes, presumptions of the settlement control and the mediator's responsibility in case of non-approval of the settlement was carried out in the chapter.

The last chapter of the present doctoral thesis is a result of the empirical and statistical research that was conducted. At the beginning of the chapter research objectives, used methods and technics of the conducted surveys were described, to later focus on the results of the research diving them into two parts: respondents' knowledge concerning resolving disputes through the settlement and interviewees' opinion on the before-mentioned topic. Also, it was revealed what impact on the questions asked had particular social structure. Next, the analysis of the statistical data from reports of Ministry of Justice and references obtain as a response to the application for disclosure of public information took place.

In the dissertation conclusion, final observations including the conclusions of the performed analysis were formulated, as well as *de lege ferenda* remarks being postulates of legal solutions in the matter of the normative dimension of the settlement in the civil proceedings.

Jurgoda Zabagnio-Torun'ske
Białystok, 17.11.2021r.

Uгода w postępowaniu cywilnym

W literaturze przedmiotu pojawia się nadal wiele spornych zagadnień dotyczących natury prawnej ugody, warunków jej ważności, czy też jej skutków procesowych i materialnoprawnych. Wobec tego problematyka prawna ugody w postępowaniu cywilnym pozostaje tematem aktualnym, przede wszystkim dlatego, że nie istnieje żadna regulacja omawiająca szerzej ugodę sądową, jak i ugodę mediacyjną, uwzględniająca zmieniające się rozwiązania prawne.

Analiza badawcza pracy doktorskiej dotyczy obszaru ugody w polskim postępowaniu cywilnym zawieranej przed sądem i przed mediatorem. W dysertacji udzielono między innymi odpowiedzi na pytanie, jaką formę załatwienia przez strony sporu w postępowaniu cywilnym stanowi ugoda i jak często jest wykorzystywana.

Przedsięwzięta w toku dysertacji analiza została przeprowadzona przy wykorzystaniu klasycznych metod badawczych, w tym metody formalno – dogmatycznej (dogmatyczno – prawnej) rozumianej jako egzegeza, analiza tekstu prawnego, orzeczeń sądów oraz literatury, jak też metody analitycznej, historycznej, teoretyczno – prawnej, empirycznej oraz statystycznej.

Rozprawa składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia. W rozdziale pierwszym została ukazana charakterystyka rozwiązywania i rozstrzygania sporów w postępowaniu cywilnym, w tym między innymi aparatura podstawowych pojęć przedsiębranych rozważań – sporu, konfliktu, postępowania cywilnego oraz sprawy cywilnej. Ukazano też modele rozwiązywania i rozstrzygania sporów.

Rozdział drugi pracy został poświęcony tematyce ugody sądowej w polskim procesie cywilnym. W tej części pracy przedstawiono regulacje dotyczące ugody (również w ujęciu historycznym), następnie omówiono pojęcie ugody i jej rodzaje. Opisano także ugody zawierane w innych gałęziach prawa. Omówiono również zakres przedmiotowy i podmiotowy ugody. Następnie, określono jakie są granice czasowe zawarcia ugody w sprawach cywilnych, a także zadania przewodniczącego w zakresie dążenia do ugodowego rozwiązywania sporów.

W rozdziale trzecim pracy skoncentrowano się na badaniach dotyczących zagadnień i aspektów procesowych dotyczących ugody sądowej. Wskazano w szczególności na charakter prawny ugody sądowej oraz procesowe oraz materialnoprawne skutki jej zawarcia. Przeanalizowano także kwestię uzależnienia skutków ugody zawartej przed sądem od zastrzeżenia warunku, możliwość zawarcia ugody poza granicami żądania pozwu oraz istotę

powagi rzeczy ugodzonej. Następnie, przedstawiono sądową kontrolę zawartej przez strony sporu ugody.

Rozdział czwarty dysertacji dotyczy ugody zawieranej w postępowaniu mediacyjnym. Scharakteryzowano w nim między innymi procedurę zawierania ugody przed mediatorem, omówiono naturę prawną tejże ugody oraz skutki jej zawarcia. Dokonano też analizy formy i treści wniosku o zatwierdzenie ugody mediacyjnej, protokołu z posiedzenia mediacyjnego, przesłanek kontroli ugody oraz odpowiedzialności mediatora w razie niezatwierdzenia ugody.

Ostatni rozdział pracy doktorskiej jest wynikiem przeprowadzonych badań empirycznych oraz statystycznych. Na początku rozdziału opisano założenia badawcze, przyjęte metody i techniki przeprowadzonych badań ankietowych, po czym zaprezentowano wyniki badań, dzieląc je na dwie części: wiedzę respondentów o ugodowej formie rozwiązywania sporów oraz opinię ankietowanych na temat ugodowego rozwiązywania sporów. Ujawniono również, jaki wpływ na zadawane pytania miała dana struktura społeczna. Następnie dokonano analizy danych statystycznych z przygotowanych sprawozdań Ministerstwa Sprawiedliwości i materiałów z otrzymanej odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji publicznej.

W zakończeniu pracy sformułowano uwagi podsumowujące, które zawierają wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy, jak też uwagi *de lege ferenda* stanowiące postulaty rozwiązań prawnych dotyczących kształtu normatywnego ugody w postępowaniu cywilnym.

Jagoda Zabagno-Toruńska
Białystok, 17.11.2021r.